

Posiedzenia Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego w roku akademickim 2022/2023

**Meetings of the Byzantine Commission of the Polish Historical Society
in the Academic Year 2022/2023**

Piotr Kochanek – KUL, Lublin

Pierwsze posiedzenie Komisji Bizantynologicznej Polskiego Towarzystwa Historycznego (KB PTW) w roku akademickim 2022/2023 odbyło się w sobotę, 26 listopada 2022 roku, w Łodzi (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, ul. A. Kamińskiego 27a, sala posiedzeń Rady Wydziału = sala 103). Spotkanie zostało przeprowadzone w trybie hybrydowym: część uczestników przybyła osobiście do Łodzi, część zaś brała w nim udział zdalnie za pomocą platformy Microsoft Teams. Z tej ostatniej możliwości skorzystało 30 osób. W sali 103 natomiast miejsca zajęły 34 osoby. W ten sposób osiągnięto jedną z najwyższych frekwencji w historii posiedzeń Komisji Bizantynologicznej. Planowe spotkanie miało się rozpocząć o 11:30. Jednak faktyczny początek miał miejsce o 11:35. Jako pierwszy głos zabrał przewodniczący KB PTH prof. dr hab. Maciej Kokoszko (UŁ), który jest jednocześnie przewodniczącym Sekcji Bizantynologicznej Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej Polskiej Akademii Nauk (KNoKA PAN). Mówca powitał wszystkich uczestników spotkania oraz przedstawił porządek obrad. Następnie oficjalnie pogratulował prof. dr hab. Adamowi Łajtarowi (Wydział Archeologii UW), który w tym roku otrzymał Nagrodę Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w obszarze nauk humanistycznych i społecznych. Ostatnim punktem części wstępnej była prezentacja najnowszych publikacji z zakresu szeroko rozumianej bizantynistyki, które również omówił przewodniczący. W sumie ten segment zebrania zajął około pół godziny (11:35-12:06). W trakcie owej prezentacji głos zabrał także uczestniczący w spotkaniu w sposób zdalny ks. prof. dr hab. Mariusz Szram (KUL), który krótko scharakteryzował dwie pozycje książkowe.

Następnym punktem programu była referaty. Pierwszy z nich wygłosił dr Alexander Sarantis (UW): „Differentiating the Impact of Barbarian Raiding and Migration in the Balkans, 565-750” (12:10-12:40). Dr A. Sa-

rantis jest stypendystą Programu im. Stanisława Ulama, sponsorowanego przez Polską Narodową Agencję Wymiany Naukowej (ULAM NAWA) i pracuje w Zakładzie Historii Starożytnej Wydziału Historycznego UW. Po wykładzie odbyła się dyskusja (12:40-12:55), w której udział wzięli (w kolejności zabierania głosu): prof. dr hab. Jan Prostko-Prostyński (UAM), dr Tristan Schmidt (UŚ) i prof. UŁ dr hab. Kirył Marinow. Autorem drugiego wystąpienia był dr T. Schmidt: „Foreign commanders in the Byzantine Army, late 11th-12th centuries” (12:56-13:32). Badacz ten jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Instytucie Literaturoznawstwa Wydziału Humanistycznego UŚ. Również i tę prelekcję dopełniła dyskusja (13:22-13:55). Głos zabrały w niej cztery osoby. Były to kolejno prof. J. Prostko-Prostyński, dr A. Sarantis, prof. UŁ K. Marinow oraz dr Andrzej Kompa (UŁ), sekretarz KB PTH. Po dyskusji ogłoszono 15-minutową przerwę na kawę, która, jak to w takich przypadkach bywa, nieco się przedłużyła (13:55-14:23).

Po przerwie przyszła kolej na część organizacyjną, na którą złożyły się trzy punkty. Również temu segmentowi posiedzenia KB PTH przewodniczył prof. M. Kokoszko. Pierwszym elementem części organizacyjnej było przyjęcie w poczet Komisji pięciu nowych członków (14:32-15:04). Prezentowano ich w następującej kolejności: (1) dr Maciej Dawczyk (UŁ). Jego sylwetkę naukową przedstawiła prof. UŁ dr hab. Teresa Wołńska, (2) prof. UJ dr hab. Agnieszka Heszen. Panią profesor rekomendował prof. M. Kokoszko, (3) dr Krzysztof Kossakowski (adiunkt w Muzeum Podlaskim w Białymstoku). Dorobek pana doktora zaprezentował dr hab. Rafał Kosiński, prof. Uniwersytetu w Białymstoku, (4) dr Paweł Nowakowski (UW). O jego osiągnięciach mówił dr A. Kompa, (5) dr hab. Dobrochna Zielińska (UW) rekomendowana przez prof. A. Łajtara. W ramach drugiego punktu (15:04-15:14) dr A. Kompa podsumował XXIV Międzynarodowy Kongres Studiów Bizantynistycznych (Wenecja-Padwa, 22-27 sierpnia 2022). Mówca zwrócił uwagę przede wszystkim na udział badaczy polskich w tym ważnym dla światowej bizantynistyki wydarzeniu. Ekipa znad Wisły składała się bowiem aż z 35 osób. Po jego *exposé* miała miejsce dyskusja (15:14-15:26), w której udział wzięli kolejno prof. J. Prostko-Prostyński, prof. M. Kokoszko, prof. dr hab. Kazimierz Ilski (UAM), wiceprzewodniczący KB PTH i przewodniczący KNoKA PAN oraz dr A. Kompa. Dyskusja dotyczyła wyboru nowego prezidenta International Association of Byzantine Studies (= Association International des Études Byzantines – AIEB), którego dokonano w czasie XXIV Kongresu Studiów Bizantynistycznych, a dokładnie w piątek 26 sierpnia 2022

roku. Został nim prof. Antonio Rigo (Università Ca' Foscari Venezia), szef Włoskiego Komitetu Narodowego AIEB (sekretarz: Christos Stavrakos – Uniwersytet w Janinie (Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων); skarbnik: Béatrice Caseau – Université Paris-Sorbonne = Paris IV). Prof. J. Prostko-Prostyński zapytał o kwestie proceduralne stosowane przy wyborze władz AIEB oraz o stanowisko samego prof. M. Kokoszki (UŁ) w tej sprawie. Ten ostatni jest bowiem przewodniczącym Polskiego Komitetu Narodowego AIEB, a to właśnie przewodniczący komitetów narodowych wybierali prezydenta tej organizacji. Trzecim punktem tej części posiedzenia Komisji były tzw. pozostałe sprawy organizacyjne (15:26-15:38). W jego ramach dr Jan M. Wolski (UŁ) przypomniał, że V Colloquia Ceranea odbędą się w dniach 11-13 maja 2023 roku w Łodzi. Z kolei dr A. Kompa postulował, aby informacje o planowanych konferencjach bizantynistycznych zamieszczać w komunikatach KB PTH, która to Komisja jest zarazem Polskim Komitetem Narodowym AIEB. Wreszcie jako ostatni głos zabrał ks. prof. dr hab. Marek Starowieyski (*emeritus*), który postulował, aby adresy i maile bizantynistów skupionych w KB PTH były łatwo dostępne, podobnie jak koordynaty patrologów tworzących Sekcję Patrystyczną przy Komisji ds. Nauki Katolickiej Konferencji Episkopatu Polski. Postulat ten uznał za zasadny prof. M. Kokoszko, przewodniczący KB PTH. Był to ostatni punkt programu jesienno-letniego posiedzenia Komisji, które było dobrze przygotowane i sprawnie prowadzone przez łódzką ekipę bizantynistów. Ze strony KUL uczestnikami tego spotkania za pośrednictwem platformy Teams byli ks. prof. dr hab. P. Szczur, ks. prof. dr hab. M. Szram oraz autor sprawozdania.

Drugie spotkanie KB PTH miało miejsce w Poznaniu, w sobotę 27 maja 2023 roku w gmachu wydziału Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (Collegium Historicum, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7). Odkonane było ono, podobnie jak i pierwsze tegoroczne spotkanie w Łodzi, w trybie hybrydowym na tej samej platformie Microsoft Teams. Zgodnie z programem obrady powinny rozpocząć się o godzinie 11:30, lecz faktycznego otwarcia posiedzenia dokonał, pod nieobecność prof. M. Kokoszki, o godzinie 11:38 wiceprzewodniczący Komisji prof. K. Ilski, który też prowadził całe spotkanie. Po krótkim powitaniu członków KB PTH zebranych na auli oraz internautów (11:38-11:40) zaprezentowano najnowsze publikacje bizantynistyczne (11:40-11:44). Jedną pozycję zarekomendował prof. K. Ilski, zdalnie natomiast po dwie publikacje przedstawili ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie – UKSW) i prof. A. Łajtar. Trze-

cim punktem programu były informacje o mających się odbyć konferencjach (11:44-11:51). W tym segmencie spotkania głos zabraly trzy osoby: prof. K. Ilski, prof. dr hab. Przemysław Marciniak (UŚ) oraz dr hab. Jacek Wiewiorowski, profesor Uniwersytetu Gdańskiego.

Następnym elementem programu poznańskiego posiedzenia Komisji była dwa referaty. Pierwszy z nich wygłosiła dr hab. Agnieszka Heszen (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) pt. „Hezychazm w poezji bizantyńskiej – Symeon Nowy Teolog i poprzednicy” (11:52-12:22). Po wykładzie odbywała się dyskusja (12:22-12:43), w której udział wzięli (w kolejności zabierania głosu) prof. J. Prostko-Prostyński, prof. UG dr hab. J. Wiewiorowski, dr Magdalena Łaptaś (UKSW) oraz ks. prof. J. Naumowicz. Trzej pierwsi dyskutanci byli fizycznie obecni w poznańskim Collegium Historicum, ks. prof. J. Naumowicz natomiast uczestniczył zdalnie w przedmiotowej dyskusji, po której przewodniczący posiedzeniu, prof. K. Ilski, zarządził przerwę na kawę (12:43-13:00). Następnie para badaczy z UŁ, prof. dr hab. Mirosław J. Leszka i prof. UŁ dr hab. Zofia Brzozowska, przedstawili referat, którego tytuł brzmiał: „Bizantyńska obecność na Krymie i pamięć o niej w literaturze Słowian Południowych i Wschodnich X-XVI w. (casus męczenników z Chersonezu Taurydzkiego)” (13:02-13:57). Również ten referat dopełniła dyskusja (13:57-14:20), w której głos zabrali kolejno dr A. Kompa, dr Piotr Ł. Grotowski (UPJP2), prof. J. Prostko-Prostyński oraz badacz niezależny dr Grzegorz Rostkowski.

Z kolei w ramach bardzo krótkiej części organizacyjnej (14:20-14:22) dr A. Kompa poinformował zebranych, że jesienne posiedzenie KB PTH odbędzie się najprawdopodobniej w ostatnią sobotę listopada (25 XI 2023). Informacja ta jednak miała charakter wstępnego anonsu. Z braku wolnych wniosków prof. K. Ilski zakończył spotkanie Komisji, dziękując jego uczestnikom (14:22-14:24). W poznańskim posiedzeniu KB PTH wzięły udział zdalnie 23 osoby, stacjonarnie natomiast, jak poinformował dr A. Kompa (11:48), uczestniczyło kilkunastu badaczy, co w zaokrągleniu zdaniem sekretarza Komisji dawało około czterdziestu przedstawicieli polskiej bizantynistyki. Należy również dodać, że w rozesłanym wcześniej programie spotkania gospodarze zaprosili wszystkich uczestników, którzy mieli zamiar przyjechać do Poznania na wspólne śniadanie przed rozpoczęciem obrad. Ze strony KUL uczestnikami tego spotkania za pośrednictwem platformy Teams byli ks. prof. M. Szram oraz piszący te słowa.